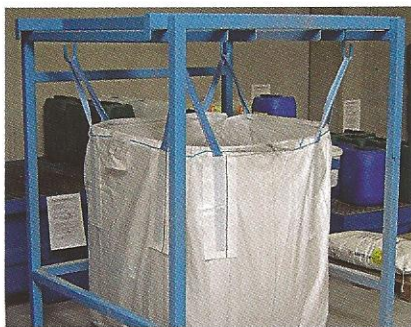

Poederlakafval en het huidige wettelijke kader

Afval of grondstof

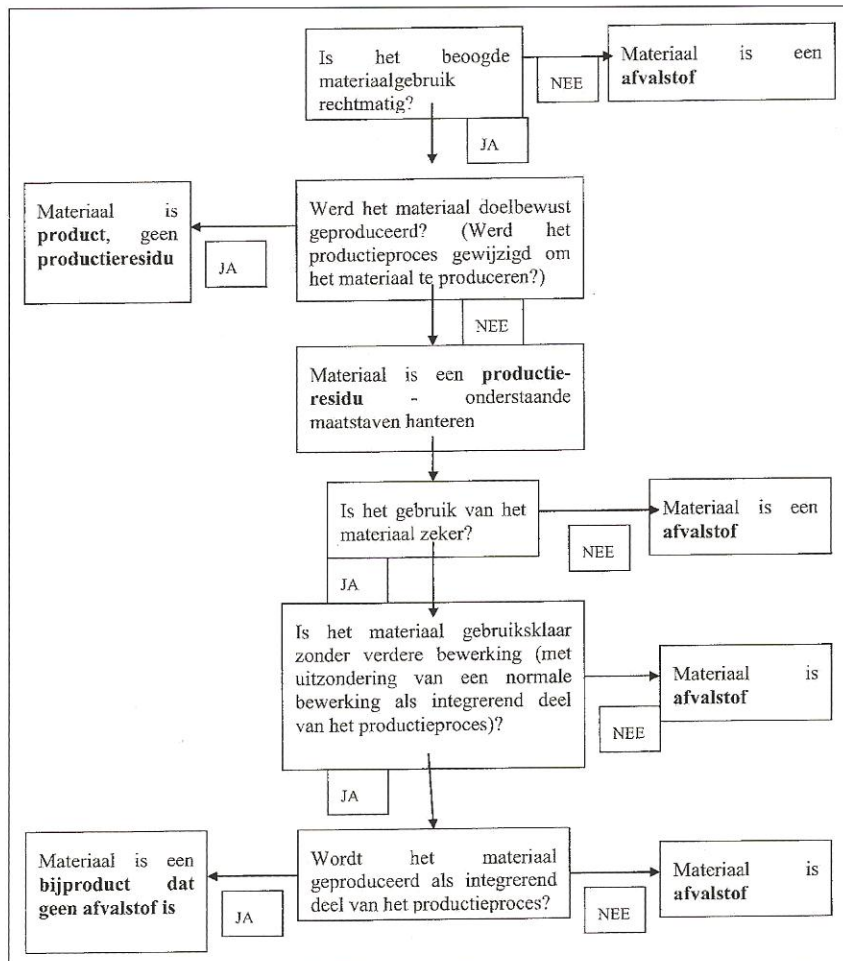
Sinds het bestaan van poederlak is men op zoek naar oplossingen om het afval en overschotten te reduceren en kostenefficiënt te verwijderen. Overspray, cycloonpoeder, filterstof, afkeurpoeder, ultra-fines, niet conforme batches, vervallen product, enz. Er bestaan heel wat vormen van wat - los van de letterlijke definitie - eenvoudigheidshalve afvalpoeder wordt genoemd.

Poederlak wordt vaak verpakt in bulkzakken (bigbags)

Een afvalstof is gedefinieerd als elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of moet ontdoen. Deze definitie is vastgelegd in de Europese kaderrichtlijn afval 2006/12/EG en werd overgenomen in het Vlaamse afvalstoffendecreet. Het concept "zich ontdoen van" staat centraal in deze definitie. Elke argumentatie om iets wel of niet als een afvalstof te beschouwen, moet vertrekken van dit concept. Hiermee heeft de wetgever vooral bekomen dat de bewijslast van de beslissing afvalstof/product bij de veroorzaker werd gelegd.

Of restpoeders onder de wet afvalstoffen dan wel onder grondstoffen valt, is in het verleden al vaker stof tot discussie geweest. Dit thema werd in de Europese regelgeving behandeld in de "beslissingsboom" (EC 21.02.2007). Voor een ongeopende doos poederlak en een gecontamineerde zak filterpoeder is de beslissing snel genomen. Voor de kwaliteit daartussen is het vaak een kwestie van interpretatie. Zo is de OVAM in het verleden zowel in het verhaal grondstof als in het verhaal afvalstof meegestapt (zie figuur 1).

Figuur 1: Beslissingsboom afvalstof - bijproduct

De noodzakelijke voorwaarden voor een bijproduct zijn:

- a) het is zeker dat de stof of het voorwerp zal worden gebruikt;
- b) de stof of het voorwerp kan onmiddellijk worden gebruikt zonder verdere behandeling dan die welke bij de normale productie gangbaar is;
- c) de stof of het voorwerp wordt geproduceerd als een integraal onderdeel van een productieproces;
- d) verder gebruik is rechtmatig, m.a.w. de stof of het voorwerp voldoet aan alle voorschriften inzake producten, milieu en gezondheidsbescherming voor het specifieke gebruik en zal niet leiden tot over het geheel genomen ongunstige effecten op het milieu of de menselijke gezondheid.

Bij een correcte verwerking als grondstof zoals vandaag in België gebeurt, wordt met bovenstaande criteria reke-

ning gehouden bij het opstellen van een samenwerkingscontract. Om de poeders gegarandeerd te verwerken, is steeds correcte informatie omtrent de hoeveelheid en het soort poeder van de ontdoener noodzakelijk. Materialen vallen hetzij onder de afvalwetgeving, hetzij onder de productwetgeving. Als algemeen principe geldt dat van zodra een materiaal niet (langer) beschouwd wordt als een afvalstof, de relevante productwetgeving van toepassing is. In het geval van poederlak dient bijvoorbeeld te worden nagegaan of het materiaal voldoet aan REACH.

Vervuilde poeders vallen steeds onder de afvalstoffenwetgeving. Hierbij dient de ontvanger te beschikken over een erkende en vergunde verwerkingsinstallatie. Voor het transport dient de ophaler voorzien te zijn van een erkenning als overbrenger van afvalstoffen met Eural code 08.02.01 (afval-coatingpoeder).

Indien een voorbehandeling noodzakelijk is, spreekt men steeds over een afvalstof.

Grensoverschrijding

Indien poederlak onder de afvalwetgeving resulteert, is ook de regio erg van belang. Gezien afvalvergunningen in de meeste landen geregionaliseerde materie is, ontstaan situaties zoals in Duitsland waarbij meer dan 50 verschillende regionale overheden hun zeg hebben bij het toekennen van vergunningen. Ook in ons land ligt het niet voor de hand, want er dient te worden gekeken waar de veroorzaker gevestigd is, in Wallonië (Office Wallon des Déchets), Vlaanderen (Ovam) of het Brussels gewest (BIM). Hierbij mag niet worden voorbij gegaan aan het feit dat een overbrenging van afvalstoffen tussen Vlaanderen, Wallonië en het Brussels gewest onderhevig is aan andere overheden en dus eventueel ook aan een eigen interpretatie van de regelgeving.

Grensoverschrijdende afvaltransporten worden binnen de EU geregeld door het Verdrag van Basel van 22.03.1989 voor wat betreft gevaarlijke afvalstoffen en door het Besluit C(2001)107/definitief van de OECD-raad voor wat betreft de controle van grensoverschrijdende overbrenging van afval voor recyclage (zie tabel 1).

Poederlakafval zonder meer in een container opsturen buiten Europa in de hoop dat dit ter plaatse kan worden hergebruikt, is het probleem verleggen en kan dus niet zomaar.

De "nieuwe" afvalstofwetgeving

Op 19 november 2008 werd de nieuwe EU-richtlijn betreffende afvalstoffen (2008/98/EG) in het leven geroepen. Deze legt de basis van de wetgeving in de verschillende lidstaten en moest in principe tegen december 2010 geïmplementeerd worden door de verschillende lidstaten.

In België wordt dit geïmplementeerd via Vlarea. Hoe de verdere implementatie zal gebeuren, is onlosmakelijk verbonden met de politieke impasse in ons land.

In de meeste omliggende landen is men echter nog volop bezig met de implementatie van de Europese richtlijnen in de nationale wetgeving en zal de einddatum eind 2011 overstijgen.

Het grote verschil met eerdere regelgeving is het verschuiven van de klemtoon van verwerking van afvalstoffen naar een kringloopgedachte. Substantieel element in deze zienswijze is de zgn. ladder van Lansink.

Preventie: De beste manier om met poederlak om te gaan, is vanzelfsprekend om poederafval te vermijden. Een goede aankoopstrategie, ideale afstelling van spuitrobots op de poederlakklijn, het groeperen van batches met eenzelfde kleur, het zijn allemaal voorbeelden van preventieve maatregelen. Het ligt voor de hand dat hiermee het probleem kan worden beperkt, maar niet opgelost.

Hergebruik: Poederafval compleet vermijden is jammer genoeg een utopie. Hergebruik is het opnieuw gebruiken van het 'afval', zonder dat het een verandering ondergaat. Zo zal iedere onderneming in de mate van het mogelijke afwegen of men op terugwinning kan spuiten in plaats van op verlies. Ongebruikte poeders op kleur worden door Nelco in

Figuur 2: De ladder van Lansink

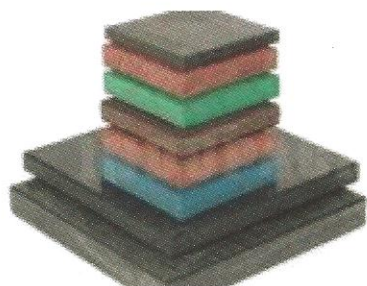
	Tussen EU-Statens	Import in de EU	Export uit de EU
Afvallen ter verwijdering	toelating noodzakelijk	toelating noodzakelijk	verboden
"Groene afvallen" ter verwerking	informatieplicht	informatieplicht	Informatieplicht of specifieke regelingen
vrij van gevaarlijke stoffen	informatieplicht	informatieplicht	specifieke regelingen
Alle andere afvalstoffen	toelating noodzakelijk	toelating noodzakelijk	verboden

Tabel 1: Overzicht formaliteiten afvalwetgeving

principe steeds gratis terug genomen en gecontroleerd om opnieuw te worden hergebruikt.

Recycleren: Poederlakresten bevatten grondstoffen die opnieuw gebruikt kunnen worden. Recyclage is van toepassing op filterstof, waarbij verschillende kleuren en types door elkaar vermengd zitten. Nelco biedt verschillende recyclageconcepten aan waarbij de diverse poederlakresten worden ingezet. Concreet worden poederlakken vandaag ingezet als binder voor de productie van vormdelen in de automobielsector, poolbinding van tapijten, vezelbinding voor bouwtoepassingen, enz. Voor elk type poeder bestaan vandaag legale en goedkope verwerkingsmanieren.

België bekleedt op dat vlak een unieke positie in Europa. Op dit moment worden in ons land jaarlijks ongeveer 8000 ton poederlakresten gerecycleerd in drie vestigingen. Voor epoxy, epoxy-polyester, polyester en acryl bestaan vandaag lange termijn recyclageoplossingen voor de Europese markt.

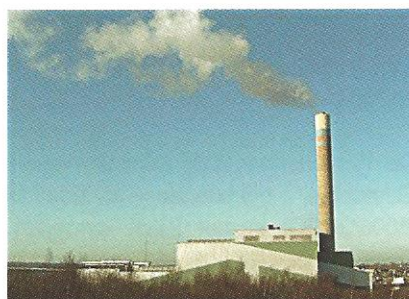
De inzet van poeders bij de productie van PU en PP-platen

Verbranden met energierecuperatie: Kunnen de vorige verwerkingswijzen niet worden gebruikt, dan wordt het afval verbrand mits rookgaswassing en energierecuperatie. In Oost-Vlaanderen is iedere huisvuilverbrandingsinstallatie hiervan voorzien. Dit onderdeel is voor heel wat discussie vatbaar. Alhoewel de extra energie kan worden gebruikt, worden de chemische stoffen immers vernietigd en in de lucht geblazen. Het is dan ook de laagste mogelijke verwijderingsvorm voor poederlakafval.

Poederlakken worden in cementovens bijvoorbeeld ingezet als secundaire brandstof. Dit kan eenvoudig, gezien de calorische waarde van poederlakken > 11.000 kJ/kg bedraagt. Tot op

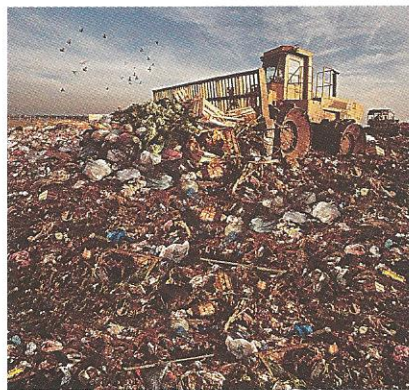
heden is er een voorbehandeling noodzakelijk om deze poeders aan te bieden in de verbrandingsinstallatie. Lakafval kan worden vermengd met houtafval en andere hoogcalorische fracties om als brandstof te worden ingezet. Gezien deze voorbehandeling vrij duur is, is deze vorm van afvoer niet economisch rendabel. Momenteel wordt gewerkt aan een concept om poeders op te mengen met vloeibare hoogcalorische (gevaarlijke) afvalstromen zoals natlakken om vervolgens te verbranden. Alhoewel deze vorm van verbranding commercieel gezien interessant lijkt (gratis brandstof), is dit vanuit milieutechnische hoek geenszins een lange termijn oplossing zoals de recyclage.

Er gaan stemmen op om op verbranding hogere milieutaksen te heffen zoals bij het storten van afvalstoffen het geval is. Het is overigens duidelijk dat afvalverbranding de verdere ontwikkeling van hoogwaardige vormen van recyclage in de kiem smooit.

Verbranding: Hoe je het draait of keert, het materiaal wordt vernietigd

Storten: Het storten van poederlakafval is op Europees niveau al sinds 2005 niet meer toegestaan. In België is nog een aantal overgangsmaatregelen van toepassing, maar de taksen alleen al om te storten bedragen bijna € 100 per ton, hetgeen op zich al duurder is dan de recyclage van een groot deel van de poederlakken.

De hogere stappen op deze ladder hebben steeds voorrang op de onderliggende treden. De basisfilosofie bij de nieuwe regelgeving is het uitgangspunt dat afvalstoffen zoveel mogelijk moeten beschouwd worden als een product met een eigen levenscyclus en een bepaalde waarde. De rode, oranje en groene lijst afvalstoffen zouden nu worden beschouwd als gevaarlijke of niet-gevaarlijke materiaalstromen.

Concreet

Er bestaan vandaag verschillende milieuvriendelijke en goedkope concepten ter recyclage van poederlak. Enkel in het segment buitenbestendige polyesterpoeders is de vraag naar verwerking op dit moment nog groter dan de verwerkingscapaciteit. Momenteel vindt er echter een inhaalbeweging plaats ten voordele van deze poeders, mede door de verhoogde inspanningen op vlak van onderzoek en ontwikkeling. Alle andere poederlakafval worden vandaag aan kostprijs op legale en milieuvriendelijke wijze gerecycleerd. De marktprijs voor de verwerking van de meeste andere poeders ligt tussen de € 50 en de € 100 per ton.

Aan de hand van een vooronderzoek worden de kwaliteit, type poeders en hoeveelheden van de klant in kaart gebracht. Na het opstellen van een contract kan het transport ingepland worden. Na ontvangst bij de betrokken verwerkingsinstallatie wordt nagegaan of het aangeleverde poeder overeen stemt met de bekomen informatie. Na iedere verwerking ontvangt de ontdoener steeds een attest met onder andere de hoeveelheid en verwerkingsmethode.

Sinds juni 2010 werken het Vito (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) en VOM vzw samen aan een project om de hergebruikmogelijkheden voor poederlakafval in kaart te brengen en verder te ontwikkelen tot innovatieve recyclage procédés. Nelco kijkt er alvast naar uit!

Voor meer informatie:

Nelco
Arnd Nelde